

TIDEVARVET

6. ÅR G.
N:r 39-40

TIDEVARVET
N:r 39-40: 1928

Valresultat och regeringsöfvet-reflekteras i Tidevarvets ledande artiklar. Valresultatets facit. De blindas dag och — 3.

Eko från Genève ger en översikt av nionde folkförbundsmötet.

Demokratisens återkomst är första artikeln i en serie över demokratis framtid och möjligheter.

Röster ur tiden ger en provkarta på hur man diskuterar och vad man diskuterar just nu i vårt land.

Professor Johan Almkvist's broschyr Aktuella synpunkter på sexualfrågan, behandlas i artikeln På väg mot enkelmoralen.

Herr C. J. Ekman's angrepp på Frisinnade Kvinnors program besvaras, en smula sent men ingående i artikeln Svar till herr Ekman.

NYTT UPSKOV MED AVRUSTNING BEVILJAT

Nationernas förbunds nionde församling har åtskilt. Det är den fjärde församlingen i rad som diskuterat förberedelserna till den första allmänna avrustningskonferensen och man kan knappast säga att den kommit längre än till att uppskjuta den. Församlingen har beslutat att ännu en förberedande konferens skall inkallas under nästa år och att det skall bli den sista före den verkliga konferensen, som man tänker sig skola äga rum 1930. Vid detta beslut segrade den tyska uppfattningen mot den engelska som var den att man borde uppskjuta den förberedande konferensen på obe-stånd tid, d. v. s. till dess de stora sjömakterna lyckats komma överens om vilka sorters pansarkryssare på ännu under 10.000 ton var och en av dem får äga och bygga. Detta är som bekant ett oerhört svårt problem, på vilket en förberedande avrustningskonferens i fjol blev bet, och som flottkonferensen i Genève för ett år sen mellan U. S. A., England och Japan icke heller kunde lösa. Att Frankrike och England privat bli-vit ense om dessa kryssare, varvid det engelska flottintresset satt sig igenom mot det att England gjort medgivande åt Frankrike rörande rustningarna till lands, det bidrar inte att göra utsikterna för en all-män lösning ljusare. Tank om man klarat upp även den frågan i Wash-ington, medan man var i tagen, medan man ännu kände vapen-

brödrskapet starkare än rivalskapet. Den försiktiga framryckningen är inte alltid den klokaste.

En fransk röst — tillhörig Paul Boncour — har uttrytt att det hög-sta avrustningskonferens kan komma till, blir att begränsa rustningarna till dekras nuvarande omfang. Man frågar sig ovillkorlig-gen att hur det ska gå till, eftersom rustning innebär ett ständigt förny-ande och förbättrande av stridsma-terien. Mamma, om jag lovar att inte kasta sten på kamraterna, så kån jag väl få göra mig en pilbåge och skjuta på dem.

Ännu äro makternas representan-ter avstående i den föreställningen att avrustningen icke är en lättad utan ett smärtsamt offer.

INTERNATIONELLT KOLLEKTIVAVTAL

Arbetet på att utbygga den inter-na-tionella rättordningen har fram-skridit så tillvida att församlingen enått om att rekommendera till för-bundsmedlemmarna att när de stå i begrepp att förnya gamla eller ingå nya avtal med varann, anta ett mön-sterfördrag som utarbetats inom N. F. Detta fördrag kan ingås av staterna två och två eller av flera tillsam-man, och det är så skrivt att man kan använda somliga klausuler och utesluta andra som inte passa. Det innehåller bestämmelser om förlik-ningsförfarande och skiljedomsför-farande och knyter dessa åtminste-nos delvis till Nationernas förbund.

För oss svenskar har detta förslag till kollektivt internationellt avtal det särskilda intresset att det var Sverige som i fjol våras kom fram därmed vid ett sammanträde i skiljedoms- och säkerhetskommissionen och räddade det från att där genast avlidas. Den slutliga formuleringen av fördraget är försiktigare än den första, men professor Undén har säkerligen rätt i att det principiella antagandet av detta förslag är den största positiva framgång som är att aneckna detta år.

FOLK-FÖRBUNDETS HUMANI-TÄRÅ VERKSAMHET

Fröken Kerstin Hesselgren har nyligen kommit hem från Genève, efter att för första gången närva-rit som svensk representant. Erfaren-heterna ha fångat hennes intresse i allra högsta grad, men hon har fått ett starkt intryck av de oerörd-a svårigheter som måste övervin-nas för varje steg framåt mot av-rustning. Den som sett svårigheterna på närmare håll, uppskattar också till ett större värde de eniga be-slut, som jämkats ihop även om de te sig vaga och klenmodiga.

Hoppvägande har därnäst varit att på nära håll inom kommissioner-na få se det mera tystra arbete som Nationernas förbund utför för att sammanföra folken och vänja dem in i med gemensamt arbete. Där uphö-rot det diplomatiska spelet för att vinna så mycket som möjligt och lu-

Paris i sid. 6

Det förtrollade nätet

Det är ett utslag av den visdom åren ger att till frivillighet i livet välja den apostoliska sysslätningen att fiska. Fynden som har nät ute i sjön under natten har varje morgon sin spänning, och det är ju den det gäller att bevaka. Vad har hänt och fullbordats medan jag vilade? Har sjön skjutit ihop till min middag? Har den givit sig eller abborre, mört eller gödda? Har den varit gunstig och över-lödande? Eller har fisken skrytt min-a nät, har stormen kanske drivit dem på stör och sten som slirar sönder dem?

På det sättet bevarar man den lever i sitt blod, som gör det lönt och löst att stiga upp.

Jag känner en äldre herre som har den passionen, den gör honom lycklig men beredende, ty han måste varje morgon uppbrinna ett kvinnfolk, honom nog be-veget att följa med på sjön. Jag har under många år tyckt om att vid jagliga tillfällen vara detta kvinnfolk. Jag minns kalla blå vrårmaror, heta sommorrior under full sol, blanka, klara björmaror, då sjön låger och ryker som en skål, tills morgovindens blåser bort röken från sin morgondryck. Det är och för-bilr lika roligt att ta upp nätet och iakta-ta det första blänket från fångsten, att se fisken spritta i vattenytan och att läva in basunen över båtkanten. Det är lika hjärtsligt när gång han gör sig loss ur nätet, det är lika roligt att räkna fångsten, att beundra, sikens smäckra form och hans vackra pansar som skiftar lite i modern afslonkning i ställbild, violetten och grönt. Jag kan även beundra en rödig mört som en vassenad abborre, rändad som sjön själv i vattniga vågor.

Men det mest spännande av allt, upp-levde i den tiden, vi hade det fristrel-lade nätet. Det var ett förtrollat nät, köpt vid Störkyrkobrinken, 12 maskor på futen, över- och underdärmlar, allt som skall vara. Men det tog ingen fisk. Vi lade det i viken vid brunneriet, vid kyrk-stenarna eller ute på sjön, men det var och förlöber tomt. Vi hade det först i rå-den, sut eller i mitten, aldrig ett litet fiskständer därpå. De aggrer ägvo litet eller mycket alltaf ter eller strimmarad, led-ligt eller fliepölar. När man började häva in det där nätet, tänkte man all-tid: i dag är det fisk, den kan helt en-keh inte ha undgått att komma fast, när det var så mycket på första och andra nätet. Vänta, där var något. Pytt-sann, det är ett näckrosblad. Nätet är tomt. Nästa nät i ordningen ger kanske riklig fångst i stället.

Jag frågade en gammal fiskare om nä-tet: Det är inget fel på det, sade han, det är bara att det är förtrollat. Man ska inte försöka forklara alla frusen. Hon känner väl den stora gårn, där åskan slog ner dag-etter-dag — eket, i busen och i dammen den ene sommaren på den andra. Folket stände eller lärda herrar för att reda ut om det var när i jorden som dro elektricitet till sig. Men inte hit-ten för nu. Efter någon år börde nätet att upp. Nu åskar där inte mer än på andra ställe. Kan en förklara det?

— Troer han då, att rätt vad det är en vacker dag så blir det fisk på det här nätet?

— Det kan nog hända de frusen, fast ett hädde då ja, som hindrade rotten, upp innan förtrollningen gör i å.

Jag ryser över detta hemiska öde. Ett slott nät ville jag inte gärna vara.

— Men som man visste tillräckligt, myc-kelt om nätet och fiskarna så vare det kan-ke ingen förtrollning, sade jag.

— Ja, då vare du ingen skak. Men se de goren en jätte! En vet inte tillräckligt mör. Ella göre fruen?

Devinéz.

På väg mot enkelmoralen

Professor Johan Almkvist har nyligen utgivit en broschyr, som han kallar Aktuella synpunkter på sexualfrågan. Den erinar om att vi ännu befinna oss mitt i den avgjorda striden om en ny lösningsväg. Den lågen och särskilt den del därav som rör behandlingen av prostituerade kvinnor har under de senaste åren som Tidevarvets läsare nogsnast tor-de veta, rivot upp svåra strider. Att den för ögonblicket försvunnit ur diskussionen, beror därpå att man alljämt väntar på den Petrénska kommitténs förslag. Det är den som nu skall göra vad inte fattigvårds-lagstiftningskommittén och den tidigare Ragnar v. Koch förordade: utarbeta ett förslag som kan läggas till grund för en kungl. proposition. I denna stund vet man ju för övrigt ej var den nye socialministern har för planer.

Professor Almkvists broschyr är huvudsakligen en mycket svepande dom över argument och synpunkter som svårt belastat de tidigare för-

slagen och den tidigare diskussionen.

Ännu för femtio, eller lärt oss säga fyrtyo, tretti år sen var uppfatt-ningen den: prostitution är otvivelaktigt och på sitt sätt allmännyttigt.

Den skall icke bekrigas men regle-menteras. Därigenom kan man in-skränka dess hälsofarliga och den yttre ansändigheten särande karaktär, och det var det högsta man åst-youde. Med större insikt i de vene-riska sjukdomarnas art, blev man klar över att det gamla systemet med regelbunden undersökning av prostituerade icke tjänade till stort mer än att insöva de manliga kunderna i säkerhet. Man kom så fram till lagen om smittosamma könssjukdomars bekämpande, som fastställde obligatorisk behandling av såväl män som kvinnor.

Sedan kom det stadiet, då man strafflade prostitutionen såsom så-dan, alltså arbetade med den före-ställningen att den i och för sig bör utrotas eller inskränkta. Men man riktade sig i sina åtgärder utesu-

tande mot den kvinnliga parten, och de nya förslag som framkom-morde endast nya metoder och mot iv för dessa åtgärder.

Mot den föreställningen att pro-stitutionen på det sättet kunde åtkommas, riktade sig Frisinnade Kvinnors och Tidevarvets ener-giska kampanj. Länge avfärdade vårg argument såsom extrem feminism, till dess de slutligen indirekt erkändes såsom riktiga i och med det att även det v. Kochska för-slaget lades till handlingarna, och en ny kommitté inkallades, natur-ligtvis utan att uppta någon av de sakkunniga kvinnor som satt sig in i och bidragit att reda ut proble-met.

Men denna föreställning att man vil hanterandet av prostitutions-problemet endast har med den kvinnli-ga parten att göra och att den manliga kan diskret lämnas ur räk-ningen, är urgamal, och ingen kan veta var den sticker upp huvudet igen. Därför är det fördelaktigt att

Paris, i sid. 6

Eder arbetsförmåga kan ökas med 23%

Engelska läkare
som särskilt sysselsatt sig med trötthetsproblemet, konstatera, att prestationsförmågan genom avstundning av Sanatogen ökas med 20%.

Svenska läkare
hava i särskilda uttalanden bekräftat, att kropp och själ stärkas genom användningen av Sanatogen.

Läkare över hela världen
lära i mer än 24.000 skriftliga uttalan-den avgränsa sin gynnsamma dom om

Sanatogen

Ni bö ställa utnyttja detta kända fak-tum och orvätta den förhövade energi och nervkraften genom Sanatogen! Ni kan prestera mer och gever Eder själ förnudd styrka!

I förpackningar från kr. 7.75 å alla apotek samt i färg- & kem-affärer.

Önskas ytterligare upplysningar, Hyll eller inlånt bifogade kopior.

K. A. B. Sanatogen, Blockholm 7.
Svingegården. Tel. 12100

Sänd mig gratis och framtid.
Sändingsadress och broschyr.
Namn: ..
Titel: ..
Adress: ..

Svenska Eldbegängelse Föreningens Byrå

Boornalmsveg 2 A — Stockholm
Oppen 10—11, 2—4, lörd. o. helags-ämur 10—2

Ettlagsskyltar — Begravningsaffäring
Medlemsintyg — Örer
Kalendermärken från 150 kr.

glatt prat om mat

hör man i de familjer som köpa

Konsum

Billiga och sunda varor i sunda butiker.

1:50 kostar Tidevarvet till årets slut. — Prenumerera för Edra vänner på vår grönirakning 1544.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Stämpplan j-1 2 kr., Stockholm.

UTGIVARE:

Ada Nilson.

REDAKTÖRSKOMMITTÉ

Elin Wikner

Elisabeth Tamm.

Theodor Hermin.

REDAKTÖRSSEKRETERAR:

Carin Hermin.

Montagstidning 10-12.

Telefon Norr 282 23.

Telefon Norr 48 23.

EXPEDITION:

Konstnär Id., 10-12 E. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.-, halvår kr. 3.50.

kvartal kr. 2.-, Lösnamner 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre

per millimeter.

Textstela eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1928

Wahlströms Tryckeri Ålsholms

Storgatan 12

Mathilda Stålvon Holstein

Ledar ut av Sveriges Advokatamfund.
Malmtorgsgatan 3, Stockholm

Telefon 288, 289.

Familjerätt. Hyresrätten. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfråg-
ningar från ländersorten bevaras om-
gående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå

INNE: Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatamfund.

Herlofsgatan 14. Tel. 7375-1758.

E. O. L. La Vestigatan.

STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvskär.

kontrolleringar och testamenten.

förklaringsutredning.

Avsn. skilda förhandlingar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatamfund.
Kungäsvägen 6, 6. v. Hiss. Stockholm

Telef. 14759. 2424

TANDLÄKARE

Tandläkare

Carl Gustav Ageman
Karlavägen 70
(Hönet-av Skieppargatan)

Mottagn. vid enl. övers. sk. Tel. 72035

Medl. av Sthms tandläkarförning

Tandläkare

NILS GEJROT
Medlem av Sthms tandläkarforen.
Morgnagatan 54, 5 tr.
Mottagn. enl. Överensk. S. 35898

Tandläkare

GRETAJOHANSSON
St Eriksgatan 102 Tel. 84022
Mottagningsenl. övers. kom. sk.
Medlem av Sthms Tandläkarförning

Tandläkare

Alma Österlund
Medlem av Stockholms Tandläkarforen.
Aktus Fria Arken Kyrkogatan 9-7.
Söndagsplan. Tel. 47-42
Rådfrågingstid: Vardagar 1-1/2
Andra tider enl. övers. kom. sk.

LÄKARE

Doktor Fähræus
Hår- & Hudsjukdomar
Nervsjukdomar
Karlavägen 48, tel. 70718
Mottagningsenl. övers. kom. sk.
Telefontid 10-12

Engelbrekts

Sjukeskoterskebyrå
ansk. ex. sjukskoterskor och en-
kare, även barnskoterskor.
Valhallväg, 18*, 86181, N. 241 13

Olga Eimdahl
Modemagasin
Kungäsvägen 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Högersegerens följer

RADIKAL NYORIENTERING?

När ett väl val är över, brukar det bli stilla. Det är som om ingenting hänt! Allt går sin gilla gång. Människorna äro nöjda, att inte mer bli störda i sina vanor. Även om följden blir en regeringskris, så märks det inte så mycket. Men är så det annorlunda. Maskineriet vill icke riktigt gå in i de gamla hjulspåren. Det artar sig till begynnelsen av en uppgörelse.

Utgången av valet var delvis oöväntad. Att den borgerliga samlingen skulle befördra högerens och kommunisternas frammarsch var att förutse. Hr Lindmans fråga till Hr Ekman, om det var av mandomtheng eller för att förhindra socialdemokratisk majoritet i andra kamrären, som han gick med på borgerlig samling, är alltså icke besvarad. Men knappast kunde väl ens de frissinnade tro annat. än att den borgerliga samlingen skulle främja högeren. Att det skulle ske i den grad hade ändå ingen foreställt sig.

Men låt oss klarlägga ställningen sådän den är utan att vare sig över eller underskata det man kallar seger och nederlag. Valet har utfallit sålunda, att valda äro 73 höger, 27 bondeförbundare, 4 liberaler, 28 frissinnade, 90 socialdemokrater och 8 kommunister. Socialdemokraterna ha förlorat 15 mandat och de frissinnade 1. (Hän kallas nu för frissinnad vilde, hade han blivit omvård, hade han säkert räknats som frissinnad.) Högeren har vunnit 8 mandat, bondeförbundet 4 och kommunisterna 4. Liberalernas antal är oförändrad. Hade de inte i Stockholm stått upp en högerman, kanske de minskat med 25 procent.

Detta är ställningen i siffror efter 1928 års val. Är den verkligen ett uttryck för folkviljan? Nej, det är den i en t. o. m. Sv. Dagbl. skriver i sin ledare av d. 26 sept.: »Högeren har vunnit 8 mandat i andra kamrären, men en stor del av de mandat, som den ensam eller de övriga borgerliga partierna ha vunnit, ha tillkommit genom dessa partiers samlade överskottsstämmor. Det är den borgerliga samverkan, som hemfört segern, låt vara med högerens som starkaste kraft i samspelet.»

Där hör de frissinnade äv högerens egen mun i klara och tydliga ord, vad deras »tekniska samverkan» inbegär. Efter detta skall man väl åtminstone slippa höra talas om »enbart teknisk samverkan». En venterrikning, som frissinnad äskhöndning avse representerna, har hjälpt högerpartiet till makten. Och det kommer icke att kunna bortförklaras. Ej heller låra verkningarna därav uttebli. Men samtidigt erkänner segern själv, att segern i själva verket inte är så stor, som den ser ut att vara. Förskjutningen i valmanskåren är inte lika stor som inom riksdagen. — Dessutom är det sporsmått oöbst, hur ett val skall kunna bli ett uttryck för folkviljan.

Gymnastikdräkter

av trök till alla åldrar, av tyg på beställning. Stout lager av N. F. K-livstyg för barn och vuxna.

Promenadskodon bredare o, smalare med och utan klack. Finnes och kan beställas i

Anna Ahlströms Manufaktur
och Kortvarusaffär,
Götgatan 95. Tel. Sö. 31 184.

Så ledigt skall thina ligga i skon.

Det är i alla fall ett av demokratins viktigaste sporsmått. Och den valörelse, som är i bedrivits, har gjort att icke på många år ett val i så ringa mån blivit ett uttryck av en omedelbar folkviljan. Socialdemokrater och kommunister ha agitert kraftigt, en agitation som från socialdemokraternas sida skickligt planlades redan under riksdagen. Men vad är detta i förhållande till den våldsamma agitation som bedrivits från högeren — som väl efter årets valsamverkan representatör de borgerliga. De ha bedrivit den mest övriga agitation. De borgerliga ha tagit monopol på fyra ting här i landet: kristendom, fosterlandskärlek, militarism och kapital. Därför kan de också tillåta sig allting både vad samvete och kostnader beträffar och även, som de tro, försvara sig mot allt.

Ett av de enklaste men kanske verksammaste av de borgerliga argumenten har varit att skrämna upp väljarskara för ryssar och bolsjevik. Man kanske rent av blivit bönhörd över hövan. Folk ha blivit fullkomligt skräckslagna, så att det nästan skulle påkalla en hjälpkraft från Röda Korset för att i någon mån låsa sären. Där finns mycket godt folk i bygderna, som av årlig övertygelse går med högeren för att mota kommunister. Men där fanns ju inte ett bättre sätt att hjälpa fram kommunisterna än denna borgerliga samverkan vilket också visat sig vid årets val. Men nu förstår man, att denna utgång inte var så oövkomligt för högeren, kommunisterna kunde gärna få rycka fram något, de äro bra att ha att skrämna med och med pengar och soldater skall man nog kunna hålla dem stängna. Man räknar och räknar, men det är inte utesulet att räkna fel.

Valet har också vidgat klyftan mellan frissinnade och liberaler. Måhända de, om d. 27 maj 1923 drev det till spjängning av Frissinnade Landsföreningen nu i tysthet ångra sig. Man fick i år bevittna, att Sveriges stats- och utrikesminister tävlande om samma plats i riksdagen. Men när statsministern genom teknisk samverkan med liberalerna med tillhjälpa av liberalernas röster (så invecklat är vårt välslätt) slog ut utrikesministern, fann denne sig föranlåten att gå. Under påtryckning från alla håll måste Hr Ekman göra honom sällskap. Det hade han inte tänkt sig, så länge han kan vara »tungan på vägens» vill han vara regeringschef. Men en borgerlig samlingsminister vägrade han sig inte på, vad skulle folket ute i bygderna ha kunnat säga? Inte ens bondeförbundarna hade lust med detta och medan Hr Lindman bildar den nya ministären, stridar Hr Ekman sig alljämt blind på att vara »tungan på vägens». Någon tanke på att de frissinnade kunde vara ett parti med självtänkt handlingskraft har han tydligen icke. Men kanske förefelar honom nu den »tekniska samverkan», den borgerliga samlingen, som störtade honom, inte fullt så tilltalande.

Under tiden framstår ur landets synderligt allt starkare kravet på en motvikt mot fascism och bolsjevism. Det fattas oss här i Sverige en motsvarighet till Danmarks »Radikala venstre». Tidpunkten är lämplig för att föra fram något sådant. Socialdemokraterna måste också bli radikala och de måste lämna en del av sina gamla former, varmed de

Deblindas dag

Statsminister Lindmans medarbetare med excellensen Trygger i spetsen äro en samlingspersonlig såkert mycket hyggliga herrar, dukliga ämbetsmän de flesta av dem. De äro typiska representanter för svensk överslapp av den bildade, begåvade och driftiga sorten, men de tillhåra tytan, det övre laget, där man genom mycken enskild ägandefrihet åger så mycken medborgerlig frihet som individen kan äga i ett samhälle, byggt på allas inöndrande och hänsynstagande. Några rötter i den djupa jordmån som svenska folket utgör åger icke denna regering. Excellensen Trygger som häpnar över svenska folkets allmänna välstånd, och excellensen Lindman som drivit en bitter valstrid mot den röda fronten, kunna icke förstå folket och icke förstås av folket tillbaka.

Regeringens programförklaring till förmån för medborgerlig frihet och enskild äganderätt såsom utgörande grundvalar för den bestående samhällsordningen, kan icke tydas annat än som vilja att skydda upp bestående privilegier. Det är icke höjt över all diskussion att de skola bestå. Om det är fackföreningarss monopolisering av arbete som anses hota den medborgerliga friheten, så kan det sägas att den hotas på många andra sätt i ett av penningen styrt samhälle.

Ministärens viktigaste frågor anges vara »stillvarotagandet av rikets yttre säkerhet under fredens hägn», d. v. s. ny, effektivt krigsberedskap, samt av »dess inre säkerhet under lagens hägn», stark polisamt och stränga åtgärder för att hålla kommunisterna i tukt.

Men inga än så fackligt bildade utrikes-, försvars-, justitie- och socialminister kunna svära för denna yttre och inre säkerhet, som beror av åttre makter, av faktorer de icke äro herrar över. Men om också en regering har en mycket mera anspråkslös ställning än vad som framgår av denna programförklaring, så kan den välja att antingen utmana eller utjäma. Det är ingen anledning till tro att den här regeringen inte skulle vilja utjäma om den kunde, att den gärna skulle se ett »stärkande av samhögöringskänslan mellan företagare och arbetare» som den önskar arbetsfred, produktionen i gäng, goda arbetsstillfällen och rätt goda löner. Men hur ska den kunna åstadkomma detta med sitt förflutna? Sakerligen har den inte heller en tanke på att betala priset som måste till om här skulle uppstå i Sverige en känsla av att vi alla höra samman, alla ha lika rätt och värde.

Det ligger alltför väldiga avstånd mellan den klick som styr och oss andra. De veta ingenting om oss och bry sig inte om det heller, kanske binda en del av sina skaror, men som de inte längre tro på själva. Då skulle där kunna bli ett radikalt venterblock, som utan monopol eller vackra fraser, men målmedvetet och ofverfullt arbetade på rätt och rättvisa i samhället och därmed höll vakt om ett ålskat fosterland.

I högerpressen ha ledande högerkvinnor stigit fram och vittnat om att det var på högerkvinornas nit som högerens stora röstökning berodde. Överhuvud är det nog så, att de reserver som alla partier uppmöglicerat, och tack vare vilka de kunna peka på ökning i sina siffror, ha till stor del bestått av kvinnor. De kvinnliga väljarna ha ökas, och de kvinnliga representanterna ha minskat!

Vi hade under senare hälften av förri riksdagsperioden tre socialdemokratiska kvinnor som kommit in, därför att de stått närmast i tur efter riksdagsmän som under perioden lämnat riksdagen. Av dem uppsattas endast en, fru Olivia Nordgren, på säker plats vid valet. Fru Signe Wessman kandiderade ej. Hon har försvunnit utan att ens nämnas bland dem som lämna riksdagen. Dock torde hon vara den som står de tjuda leden bland de socialdemokratiska kvinnorna närmast. Den nuvarande kvinnorepresentation på socialdemokratiskt håll är alltså nu sedan också fru Thuring lämnat riksdagen, endast fru Agda Östlund och fru Olivia Nordgren, båda dukliga krafter, men för få. Högerens gamla representant, fröken Bertha Wellin, har från början varit ödmjukt partitrogen och, som därav följer, osolidarisk mot kvinnornas intressen. Hon passar därför som representant för de politiskt självuppgivna högerkvinorna.

Alla de kvinnor som fått slita och kandidera åt liberaler och frissinnade för att göra deras listor till »Kvinnornas listor om också ej kvinnoledars», ha fallit ingen. Dessa partiers kvinnor äro icke förtrodda i riksdagen, lika litet som de fristående frissinnade kvinnorna eller de kommunistiska.

Kvinnornas i Stockholm samlade denna gång betydligt färre röster än vid valet till stadsfullmäktiga i Stockholm 1927. Detta torde betyda, att man icke längre kamm på linjen: samlung ur alla låger kring vissa bestämda kvinnokv. Man får icke högerkvinorna inom de kvinnliga yrkesgrupperna mera med på ett politiskt oförfärdigt än ett radikalt program, tvärtom, deras känslor äro starkare än deras yrkesintressen.

Vi ha annars över 700 000 yrkesarbetande kvinnor i Sverige. Vad skulle icke de med röstsedelns utöva för makt om de ville?

När ska kvinnorna låra sig att de ha makt, och när skola de få lust att bruka den? Hur länge ska de finna sig i att man några dar före valen friar till dem, vädjar till deras plikt-känsla och talar om deras ansvar och möjligheter, samtidigt som man cyniskt och förfäktfullt ställer dem utanför allt inflytande? Det går lätt att skrämna i väg kvinnornas till valurnorna med revolutionenspöket men oändligt långsamt att uppfostra dem till ett verkligt politiskt väljande. Att männen inte bry sig om någon politisk uppförelse av kvinnorna det är naturligt. De ha det ju bra, som de ha det. Kvinnorna stora inte det minsta de värna cirklar och de få lösa sina lekar i fred på Helgeandsholmen och med Sveriges rike.

Ida Norman - Skomagasinet

Humlegårdsgatan 6 - Tel. 786 15

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Vid uppfästing av denna annons lämnas 5% rabatt. Låga priser

Reella varor

Låga priser

SVAR TILL HERR EKMAN

Kort före valen fann hr Ekman situationen kräva ett vederläggande av fredsplanen i Frisinnade Kvinnors valprogram. Det skedde i Malmköping. Den liberala Eskilstuna-kuriren konstaterar behållan att excellensen i sänderdelade de frisinnade kvinnornas uttalande kala manifest i voleykyler och atomera.

Valen äro visserligen över och på sätt och vis även hr Ekman, men undersökning kan alltför ha sitt intresse.

At refererat att döma använder sig fr. statsministern först av Nationernas Förbund som tillhygge mot Frisinnade Kvinnor och sedan av Sovjetryssland. Den nyssnämnda tidningens referent har tyckt sig märka att de frisinnade kvinnorna fröso till under Sovjets slagsugga.

För vär del tro vi att Frisinnade Kvinnor i Södermanland äro hemma i sina stycken och ha tagit reda på vad det är de ha gått in för. När så är fallet, behövs man icke låta sig imponera till förtintelse av statsministerns argument.

Jag vill erinra om att vi i egenkap av medlem i Nationernas Förbund äro skyldiga att försvåra oss så långt som möjligt, yttrade statsministern, enligt sörmlandstidningens referat.

Denna tolkning av förpliktelserna i förbundspakten är icke ny. Men den är omtvistlig. Det står i pakten att förbundsmedlemmarna skola hjälpa varandra mot angripare, men hur detta skall ske är icke klarlagt i detalj. Det finnes ingen bestämmelse om att en stat för att vara medlem i N. F. behövs ha en så och så stor krigsberedskap, det står inte att den skall skaffa sig en, om den ingen har, eller att den är förbjuden att avrusta, om den har en. Inte heller är, statsministerns tolkning så fastslagen genom förklaringsakt att den blivit en tillbyggnad

till den ursprungliga pakten. Hittills har N. F. icke rekviderat några trupper i sin tjänst. Vidare: har Danmarks regering år 1924 lärt fram sitt avrustningsförslag, förhörde den sig hos Nationernas Förbund om Danmark skulle äventyra sitt medlemskap, och fick besked att så ej var fallet.

Någon av fr. statsministerns åbörare borde haft förslag att interpellera honom och fråga om han ansatte att Sverige skulle bli uteslutet från delaktighet i Nationernas förbund, ifall vi avrustade. Han skulle svårtligen ha kunnat svara ja på den frågan.

Till detta kan man ja säga: man skall väl inte undandisa sig de skyldigheter, som medfölja medlemskapet, när man åtnjuter förmanerna.

Nej, men skyldigheterna äro icke de som hr Ekman angivit.

Enligt referaten drog han upp möjligheten av ett krig mellan Sovjet och en stormakt. Med en stormakt kan han inte i detta sammanhang mena annat än England. I händelse av en sådan konflikt skulle vi ju komma mitt emellan. I detta tänkta fall skulle vi svara skyldiga att värna punkter i vårt land som annars endera parten skulle använda som utgångsläge för sina aktioner. Uraktlåtenhet att utöva sådant värn skulle av endera parten betraktas som ovämlig handling.

Nu förstår man inte ett ord längre, för så vitt man inte helt enkelt utgår från att statsministern slog sönder Nationernas förbund i första angreppet på Frisinnade Kvinnor, och därpå tog till vår gamla neutralitetspolitik från tiden före 1919 för att fullfölja angreppet.

Man tänke sig Sveriges läge omger för Belgien 1914. Två makter, öster och väster om oss, gå till strids mot varandra. Hur ska Sverige ställa sig? Ja, det beror på en tillfällighet, om man får tro herr Ekman. Vi ska resa oss till värn

mot den förste som av strategiska skäl kränker vår territoriella världighet. Är det Ryssland, så värnar man sig så långt man kan, liksom Belgien mot Tyskland, och dras alltså in i kriget mot Ryssland på Englands sida. Är det England som först bryter vär neutralitet, värna vi oss mot England och komma in i kriget på motsatt håll. Låter båda parter oss vara, bli vi utanför.

Värna vi i t v t vär neutralitet mot Ryssland, så betraktar England det som en fiendtlig handling och tvärtom. Detta är hr Ekman framställning, som kunde varit riktig år 1914. Men den är inte riktig nu mera. Sverige kan inte längre vara neutralt, isolerat, lika välgärd med alla parter, likgiltigt vem av dem som är vållande till ett krig. Som medlem av N. F. ha vi erkänt soli-

dariteten staterna emellan. Vi ha lovat att ställa oss solidariska med den angripne i en konflikt mot den som vägrar att låta tvisten gå till skiljeffo. Vi kunna inte värna vär neutralitet, ty vi ha ingen. Vi äro skyldiga att avbryta alla förbindelser med en angripare, att ställa vårt territorium till förfogande för passage av trupper, som behövas för umdsättning å den angripne.

Statsministern har argumenterat mot avrustning med två principer, som äro oförenliga. De Frisinnade Kvinnorna äro inte dummare än de märka det. De låta nog inte bevaka sig av statsministern att tro, att det är en fiendtlig handling att icke slåss mot neutralitetsbrytare men en icke-fiendtlig handling att icke slåss mot neutralitetsbrytare, som behöva ens territorium, kan man bli indragen, både om man reser motstånd mot neutralitetskränkning eller ej. Men det är mera krigsprovocerande att ha en liten dålig krigsberedskap, som aldrig kan bli ett försvar men väl en krigsansledning, än att ha ingen alls.

I en fläckloka bildades under ryssfruktans år 1896 en försvarssyftande förening, vars uppgift var att sy ihop medel till ett skott. Man väntade nämligen ryssen till värn i den staden. Det var en ganska aktionsvärd ansträngning men stod just inte i proportion till den fara man väntade. Herr Ekman påminner ganska mycket om de där fläckloka, vad angår förmågan att icke låta sig stötvas av bristen på proportion mellan den fara man målar upp, och det försvar han föreslår.

Man talar om förbättringen i vårt militärpolitiska läge men drar samtidigt upp möjligheten av en väpnad kraftmätning på europeiskt territorium mellan de kapitalistiska och de kommunistiska världarna, den västeuropeiska och den euro-asiatiska

ka. Hur kan han tänka sig att Sverige ska kunna stå utanför, när ett sådant krig väl brakat loss? Hur kan han tro att de stora händelserna skola ändra sin riktning i fall Sverige markerar vär neutralitet med 1925 års hördning eller ej? Han vet naturligtvis att Sverige måste välja ställning, men kan han inte veta vilken, ty det beror på vilka krafter som den stunden äro starkast, vilken solidaritet som är starkast.

Han måste ju veta, att vär enda räddning är att det aldrig kommer till en sådan kraftmätning. Att allt vär görande bör gå ut på att minska spänningen mellan de två världarna. Han vet att rustningarna f. n. öka denna spänning. Han vet att vi exportera vapen från Bofors, och han borde vara angelägen om att Sverige undveke även skenet att vara med om att rusta ut koalitionen mot Sovjet. Han vet att fredsplanen, för att betyda något, måste yttra sig i handling, genom exempel. Eller också vet han intet av allt detta.

Men då —

Arthur Ponsonby, f. d. underrättelsesekreterare i Mac Donalds regering, motionerade följdt år av avrustning i engelska underhuset. Han vittnade om sin övertygelse att ett föredöme i avrustning skulle mötas av allmänt och varmt gillande. Han trodde icke på att det vore en risk. Men om det är risk, säger han, så är det en risk av det slag, som är ofantligt att föredra framför risken för, nej vissheten om ett nytt världskrig, vär natur skall bli en förstörelse, som vär inbillning ej ens kan fatta.

Så ser avrustningsfolket i hela världen på situationen. Ut från denna syn arbeta de, och inga partipolitiker kunna tillintegrera dem.

För hedersgåvor:

ORREFORS

En Orrefors-pjäs är ett individuellt konstverk, signerat av någon av artisterna Gate och Hald. Den är därför en sak av värde att ha och sålunda lacksam att ges som present vid högtids- tillfällen. Vi sälja såsom Orrefors försäljningsmagasin glas till brukets egna priser. Se den permanenta utställningen i vår butik i Konserthuset.

SVENSKA GLASMAGASINET

Konserthuset

Tel. 1011 & Norr 5838

VI STÅ TILL TJÄNST

Begravningsbyrå
SCHENHOLMS
SCHENHOLMS
Inneh. Majn Schenholm
FLEMINGGATAN 1, STOCKHOLM
Tel. 33734. N. 314. Aff. 51101. Åsten 68.

Bordvatten
Drink
Ramlösa-vatten
Vårt lands enda naturligt alkaliska bords- & hälsovatten.

Damfrisering
Damfriseringen, Eriks bergsg. 6 A. 1:a kl. arbete till humana priser. Märskötsel för mjäll och glöslöst hår. Tel. 106 11.

Damväsör
"VÄSKAN" finnes
Kungsgatan 23 - Tel. 14412, N. 2113
Största lager av Damväskor o. Reseflekter
Proovskor, Popkofflar, Automobilkofflar
Reparationer utföras Egna fabriker

Eldslöckare
Mot ELD och BRAND är
"Sv. Eldslöckaren" VAKT!
den bästa väktaren
Generalagent JOEL LÖNNQUIST
Lagevågsgatan 8, tel. V. 2475, Stockholm

Fotomagaasin
HOLLINGER'S
FOTOMAGASIN
38 Malmkillnadsgatan 38
Stockholm Tel. Norr 106 81

Vi hava ämn meddelat att vi den 7 oktober flytta vår affär med öder getan till avinredda och tidseigna lokaler
38 Malmkillnadsgatan.
Hollingers Fotomagaasin, tel. norr 106 81

Fotvärdeaffär
Elin Ahlqvist
Brunkebergsgorg 13 Tel. N. 1039
Behandlar smärtfri och omsorgsfullt alla slag av fotkomsor
Råd och anvisningar kostnadsfritt.

Grammofoner
Grammophon & Musikaffären
CARMEN
rekommenderar sitt väl sorterade lager, alla nyheter i skivor.
29 Sibyllégatan Telefon 0. 3015

Handarbeten
Vackra, billiga handarbeten hos
Eather Flyborg
Västergångsgata 12, tel. Norr 2 38 47
Fransning och monterng
Ritng utföras även då tyg limnas

Handkaffär
Skånska Handskfabriken
Etablerad 1903
Strögateng 3 - Grevnegatan 20 C
Största urval av handskar, västar och strumpor. (Handskvävt ju see. Vid åberopande av denna annons lämnas 10% rab.)

Hotell
Selma Bergs (Privat) Hotell 2:a klass
Tel. 74095 - - Humlegårdsg. 20
Progra enkelrum fr. 4 3 5 kr.
Dubbelrum fr. 7 3 8 kr.

Kex
A. B. RAHMS
KEXFABRIK
Stockholm
Speci. Rån, Skopor och Smörgåsar.
Råg-Havre-Graham, Göta, Närande

Klädeshandel
David Söderman
22 Drottninggatan 22
79 49 - Norr 79 49
Sista nyheter i de nu för hösten moderna Ulster- & Kapptygerna

Korgmöbler
KORGÖBLER
Båt och Viltgäst
Krh. 7688
Aktiebolaget Ernst Wählander
Verkstads fullv. av konstn. korgmöbler, såväl som fide enklaste billigaste till. aroplan, fartyg, motorb., rum, hallar, verand. mm.

Korsetter
Twilfit Nybrogatan 11
Telefon 738 53, 738 54
Stockholms största specialaffär!
Korsetter o. Brösthållare
Priser emellanåt låga

Manufakturaffär
WENNERSTRÖMS
Drottninggatan 45 och 43
SPECIALAFFÄR
för Siden-, Vlle- och Bomulltyger
samt för Trikkvaror.
SAISON-NYHETER

Paraplyaffär
Svenske Käpp- & Paraplyfabriken
Påsk. och höst. för Paraplyer 11, ut. 2, 3009
Påsk. Lindegatan 29, tel. 73906, Uppdrag. 36
101, tel. 7337, Reparerings- & 24, 3096.
Paraplyer och Käppar i stort urval
passande till hedersresor.
OBS! Överklädningar och reparationer
utföras fort, väl och billigt.

Pianoaffär
PIANINON o. FLYGLAR
Nya o. beg. - Avbetaling - Utvärning
Sittmöbler o. reparationer utföras
Tel. J. Aug. Carlson
1078 Vassagatan 7 1078

Plesering
Alla slag av Pleseringar
och Hålsom utföras snabbt, väl o. besparat
till billiga priser av
Stockholms Plesifabrik
Märksgatan 2, s. 2. (Stockholm)
tel. 8008 185 00.
Beställningar emottagas även från
landorten. Rek. Hlster, brukarnt

Pålskappor
Våra Pålskappor
område för sina kvaliteter och utmärkta passformer
BRÖDERNE ELMER
Grevturg. 24A Tel. 77605, N. 5751

Sidenmålning
SIDENMÅLNING - Endast konstnärliga, signerade original, Schälars, lampskärmar m.m.
GULLAN ALRICKSON
Odengatan 63, 21r. Vasa 11808

Skrivbyrå
ESKIL JOHANSSON
Rödbägersbrinken 2
vid Vanadisplan. Tel. 867 83.
Manuskript hämtas och hemsendas. Prima referenser.

Strumpor
Letterstedt
STRUMPSPECIALISTER
Drottninggatan 21, Stockholm

Gynna annonsörens

Röster ur tiden Avskald från Sverige

En prästgård på landet har man fått besök av en missionsär, pastor Ström. På söndagskvällen har man därför inbjudit det närmaste umgänget, ingenjörerna, lasarettsläkaren, och folkhögskolans rektor med fru. Sonen Krister är händelsevis hemma från Upsala. Han är nyligen omvandlad till kommunism och lysnar med stor otålighet på de äldres samtal.

Pastor Ström: — Ja mina vänner, en sådan nöd det råder bland Indiens folk. Det beräknas att 50 av landets 330 millioner har en inkomst som understiger 50 kronor om året. Det betyder att de kanske få äta ett mál ris fyra gånger i veckan. Om missionen bara hade pengar att mätta dessa människor med, skulle de bli kristna i hundra tusental.

Doktorn: — Tror jag det. Men den kristendomen ger jag inte mycket för.

Rektor: — Ur nationalekonomisk synpunkt borde dock Indien kunna klara sig. De ha ju stora naturtillgångar.

Pastor Ström: — Ja, man försöker få ett mera rationellt jordbruk till stånd liksom att sätta i gång med stora nationella industriföretag. En indisk nationalekonom, Wadia i Calcutta, har just gett ut en bok över Indiens möjlighet till självförsörjning. Man strävar ju att göra sig så oberoende som möjligt av England.

Ingenjören: — Sverige har ju också industri därute nu med sina stora tändsticksfabriker. Våra arbetare här hemma äro inte glada över konkurrensen. Den pressar ju indirekt ner deras löner.

Rektor: — Ja, ju mer kapitalet internationaliseras, desto lägre måste lönerna bli här i Europa. Vart ska det hela ta vägen?

Krister: — Världsrörelsen. Det är det enda som hjälper.

Pastorn: — Käre min gosse, tror du att lyckan kommer som ett brev på posten, när du fått din revolution?

Rektor: — Tänk på 1789. Då trodde man också att lyckan skulle komma.

Krister: — Då hade vi inte Sovjetryssland som exempel att följa. Detta härliga folk, som nu liden som martyrer ut på experimenterna ut hur idealisten skall vara.

Doktorn: — Du är för ung, Krister. Tror du, att ett system kan förbättra människorna. Egömsken skall alltid regera världen, så länge den står.

Pastorn: — Nä nä, herr doktor,

vi få väl ändå inte ta bort modet på ungdomen. Kommunismens mål, den stora gemenskap, ligger alltför nära vårt kristna ideal om broderskapet för att vi skulle fördöma den. Men det är vägen dit, medlen vi ej kunna vara med om: våldet, blodet. Att börja med våld kan inte grundläggna en gemenskap i kärlek. Det är ologiskt, oförnuftigt.

Pastor Ström: — Hur är det egentligen ställt här hemma bland arbetarungdomen? När jag sist var hemma, talade man bara om de ungdoms-socialistiska klubbarna som uppskriftstafar, nu tycks den rollen ha övertagits av kommunisterna.

Ingenjören: — Stämmer, herr pastor. Ungdomen måste alltid ha nya röda fanor om nya blåa drömmar. I dag kallas det kommunism och socialdemokraterna få heter börgare, därför att de ej vilja göra rent hus, som det så vackert heter.

Krister: — Just det, rent hus med kapitalisterna, som förtrycka världen, och tillkänns så alla fördelar på de fattigas bekostnad.

Rektor: fru: — Men, Krister, blir det inte rent hus med all kultur och förnjning, ja med all bildning också? När jag tänker på herrarärdslivet där hemma i Värmland och hur små förutsättningar folket har — ja förlåt mig, du tycker väl jag är en kålbjörkare.

Krister: — Naturligtvis måste vi alla gå nedåt i början för att sedan lyfta alla uppåt.

Rektor: — Illusioner, illusioner, min gosse. Man har försökt så många gånger. I små grupper går det kanske att förverkliga kommunismen, ty då bärns dessa grupper liksom på axlarna av kultursamhället. Men i ett järnstruktet schematiskt uppbyggt samhälle med arbetsplit, blir det ingen kultur att tala om. Kulturen fordrar frihet.

Pastorn: — Ungdomen har alltid så bråttom. Varför ställa allt på huvudet? Äro vi inte på god väg till ett utjämnande av klasserna. Hur många människor leva numera i förnåmlig sysslöshet? Knappast några. För att ja något socialt anseende måste man helt enkelt arbeta med på något håll. Rika mäns söner bli professorer, döttrarna sätta upp syateljéer. Kropparbetarna bli genom ökade löner, bildningsarbete, försäkringsväsende mer och mer en säkerställad och ansedd klass, Klyftan mellan kropparbete och intelligensarbete håller på att fyllas igen. En jämnare fördelning av inkomsterna är ju önskvärd, men jag tror vi äro på väg dit.

Krister: — Och det kan du säga, pappa, när arbetarna upphörligt bli slagna. Tänk bara på gruvarbetarstrejken. Var det inte pengarna som segrade där kanske. Att bara kunna tala om jämlikhet i vårt nuvarande samhälle, Nej, klasskampen är en kamp för rättfärdigheten, den måste man gå in för — så länge det finns klasser.

Doktorn: — Klasser måste alltid finnas. När den ene kommer upp, trampas den andre ner. Så snart en arbetare får det bra, blir han en småborgare och foraktar den som inte har kommit så långt fram som han. Klasserna växla karaktär och utseende men de måste alltid finnas.

Rektor: fru: — Om bara klasserna kunde samarbeta för ett gemensamt mål. När man dagligen läser om arbetskonflikterna får man ju intryck av inbördeskrig och revolution mitt i vårt så kallat fredliga Sverige. Vad säger ingenjören? Hur skall man kunna komma över denna skarpa motsättning mellan arbetsvägarna och arbetare?

Ingenjören: — Jag för min del tror, att vi skulle försöka med industriell demokrati. Även om det skulle medföra litet bakslag för industrin, skulle det återställa förtroendet mellan de båda lägren, som nu stå på en sådan fiendefot, att inte ens parlamentärflaggan respekteras. Det kan inte fortsätta så här.

Krister: — Där ser ni. Förhållandena bli oödliga för den stora massan och så följer med naturöndvändighet revolution.

Rektor: — Naturöndvändighet — det är för ord som reta mig så mycket. Ständigt förekommer det i kommunisternas och marxisternas ordbok. Detta tal om de ekonomiska lagarna som någon stors obönhörliga naturkrafter som driva ställt spel med människorna. Såväl arbetsvägarna som arbetare utmåla sig som oskyldiga offer därför. I själva verket är det en kvarleva av 80-talets materialistiska tänkesätt. När man i övrigt har frigt sig från detta och inser de andliga faktorernas värde och nödvändighet för ett samhälle, sitter man fast just på den gamla ståndpunkten när det gäller ekonomin. Hela kommunismen är bara gammalt 80-tal som spökar med sitt materialiska lycksalighetsgiglet utan Gud, utan moral, utan frihet. Den för arbetarörelsen tillbaka i stället för framåt.

Krister: — Farbror missförstår alldes.

Rektor: — Arbetstiderna äro inte en bit bättre. En lockout skulle

lycklig den som har sin semester spagad tills valet är över. Efter att i många veckor ha levt med bilden av en obekräntlig, oakut och skrämmande väljarskara oavbrutet inför sin inbillnings ögon, blir man med ens tri och ensan som fågeln på kvist. Spänningen som levt i de högljudna talen och den skrande skriften har lagt sig till. Det är nu de tyta åvenytrens dit att träda fram ur sin hortögilda värld.

Jag betyder inte komma längre på färden mot stlandet än till vägen vid Lösås kyrka i Östergötland, förrän livet redan är nytt och skönt.

Vestekosterna stå välbäggda och rika på de vida åkrarna. När kvallvassel faller över östgöskallens likna de med sina fina skuggor byddarna i någon väldig negerby, sådana man brukar se ned på biograf. Men i verkligheten äro de långt trofästare och praktigare. De stå som en bild av människornas arbetskraft och musten i den sköna ståtliga gård, där den ligger högtidlig och ställa framför en.

Lukten av mogen säd blandas med den kryddstaka doften från strängens örter. Kvallsuhnets skia mildras då och då av ljumna stråk. Det är alldes tyta. En man spanner hästarna från sningsmaskinen och beger sig på hemväg men stegen tyckas försvinna i kvällen.

Längst bort är skogen dimblig och just när himmelens skära färger nätt sin högsta prakt har mörkret redan kommit över en. Då börja lyktorna glimta i Skeninge: De lysa och försvinna men vägen ligger tydlig som ett hand av vitaste krita i dunklet.

I Småland spelar septembermorgons sol i oräneliga blanknade björk och skuggorna falla alldes svarta på den friska marken. Hur vägen än kröker och svänger är den alltid lika ensam och tom. En och annan pyrlig gård, ett litet nätt samhälle, det är själigen, som människor

de givetvis på de ekonomiska lagarna, på världskonjunkturen, på allt personligt de kunna hitta på. Som om inte människorna med litet god vilja skulle kunna ordna upp det ekonomiska livet efter etiska principer.

Pastorn: — Tyvärr är det nog mest den goda viljan som tryter. Om människorna ändå kunde förvalta sin egendom under känsalan av ansvar.

Rektor: fru: — Men om man hade tillräckligt mycket ansvarskänsla, skulle man ju aldrig unna sig att ha det gott, så länge det finns människor, som gå arbetslösa och svälta och frysa. Jag ser, hur skall man egentligen kunna leva på en "kulturvärld" levnadsstandard med gott samvete?

Pastorn: — Tolstojns gamla fråga, alltid lika svår att svara på.

Krister: — Ryssland har svarat. Där kan man nu leva med gott samvete.

Pastorn: — Tror du det Krister? Det är alltid lika svårt för människor att leva i jämnhöjd med sina

na lämnat efter sig men själva ha de dragit sig tillbaka. Står någon gång en tytt lingspöckerska höjd över tuovna i skogsanten kan man inte räkna ut varifrån hon kommer Skogen trer sig ändå. Men vägarbetarna som utföra bredning och rätning av smala och krökniga vägar äro glada kamrater på landsvägen. Med alla de nyanser varav teckenmärket är måksten uttrycka de vänliga känslor för den förklarande. En fliten upplevde utan ord, alltid lika välkommen.

Så kan man fårdas totalt efter total av mil utan att byta ord med någon framling. Och när avskedets timma slår är det den vänligt tilljustnemannen i hamnen som får den hälsning, vilken borde tillfallt alla de små förnekta smålandsgubbarna och alla små pågar med litet skänksa roster, som man skulle velat bekanta sig med på färden.

De är frånämnda länderna där vägnarna på långa tider, finner inte sin rättstasta. De gripa i vägen, städerna så tätt att de dröja i ändring. Och frågar man efter rättiga vägen ut genom de små livliga prängen får man genast tre eller fyra svar samtidigt. Beredviliga och älskvärda. Ganska tjusande också med de olika skitningar i språket, som är ett nöje att urskilja och som skärpas med avståndet.

Men det rörande oskuldsfulla i en svensk landsväg, som inte är värdig på långa tider, finner inte sin mäktare i världen. De stenglada vägnarna äro alltför målmedvetna. De ha inte plats för det sagolika och drömliga, som dåväl i skuggiga krökar och sohbelysta skogsängar, där de svenska landsvägnarna gå fram.

En lycklig resande från Sverige lästas inte: första taget ut, åt vilken stort han ger priset. Det är till en borjan alldes nog att ha fått tillfallet och makten att prova håda.

Caann.

idder. Alla ha vi inom oss en kapitalist, som vill behålla, en kommunist, som vill ge, en hedning som vill behålla, en kristen som vill ge. Inte ens den radikalaste kommunisten är så radikal som Kristus: Tag vad du äger och giv åt den fattige.

Rektor: fru: — Just det bibelspråket gör kyrkan så mycket förtur att bortförklara. Man skall leva efter sin kallelse och sitt samvete. säger man. Min kallelse som rektorsfrun med böcker, musik och resor går på 8.000 kronor, mitt trevaste säger: Du borde leva på så tusen kronor som den svenska arbetaren får göra. Först då skull jag med frimodighet se honom i ögonen, och kunna tala med honom som med en like.

Krister: — Bravo, tant Aina Du måste bli prenumerant på Clarité.

Rektor: fru: — Tack, jag håller Tidevarvet.

Pastorn: — Då behöjer du inte flera radikala tidningar. Jag för min del föredrår Smålands veckoblad. Den är så viltsamt opolitisk. Skall jag läsa högt en bit?

Elsevir.

ELIN WÄGNER:

Demokratiens inre verkstad

Svenska folket har just vänggått en grym behandling. Partierna ha skurit upp det mellan sig, fast det så väl kunde behövt att få vara en enhet, litet som det är. När segrens jubilar, verkbar det ungefär som när en grupp barmarag slagit sönder en oersättlig dyrbähet, och den tåk som fått tag i största skärvar ropar hurra.

Låt oss därför just nu, med flit just nu tala om de rikedomar, de kraft- och glädjekällor som finnas väsende öppna i den mänskliga samvaron.

Låt oss inte neka oss någonting. Låt oss vända oss från vrångbilden av demokrati, inte till någon dikta- tur av ryskt eller italiensk mönster men till den verkliga demokratiens, som viljar på individernas skapande kraft.

Kort sikt, okunnighet om de enklaste psykologiska regler, vanvördnad för de eviga lagar som styra världen, det har varit valkampens kännetecken. Men låt oss inte för en den skull säga: hantera varann lär sig människorna aldrig och framför allt aldrig svenskar. På den punkten äro och förbli vi ständaldersman, barbarer. Låt oss i självet säga: vi ha tydligen gömt den svåraste konsten till sist men nu ska vi ta itu med det problemet också.

Förstudier ha visserligen gjorts genom tiderna, stora genier ha gjort evärdliga upptäckter, men vi ha inte brytt oss om dem, vi ha haft så mycket annat viktigare att göra. Vi måste först underlagga oss jorden, luften, havet, lära oss fysikens lagar, tillgodogöra oss jordens nyttig-

heter, vi måste lära oss att slå och hela, mest så. Vi ha inte haft tid att ta reda på mer om dessa muktovrar, detta moskovitiska mördarbykte, dessa kapitalistdjävlar, dessa vridiga lyxkvinor, dessa råda busar, dessa medlöpare än att det är ett pack och att vi måste söpa bort avskrädd till valen.

Vore det inte på tiden att vi började intressera oss för varann. Skulle vi inte ta och studera hur dessa underliga djur fungera, varför de bete sig på sina skilda vis och utforska hur vi ska kunna bö på den här jorden, i det här landet med dem, bo med dem och vara lyckliga med dem?

Låt oss inte tro att människorna evigt behöva bli bet på konsten att leva med varandra. Det drojde länge innan de upptäckte Amerika, radium och att flyga. Det är nog inte så att det skulle vara det samma som att skapa om vår natur och förvandla oss i helgon. Det är inte ondska som gör, att vi bära oss åt som vi

gör, det är dumhet, okunnighet och oförmaga att tänka oss in i andras situation. Sådant måste kunna bö, Kunskap om människan är icke uppändelighet och är i själva verket gjort stora framsteg, fast den inte kommit ut i tillämpningen bland oss alla utan är något som övas av specialister som yrke mot själva.

Denna inledning är gjord för att motivera den utförlighet varmed Tidevarvet nu en stund framåt kommer att behandla teorien om grupporganisation som lösning på problemet hur man skall ästadkomma en verklig folkstyrelse. Ingen kan ha kommit levande ur valen utan att grubbla på den saken, det är vär enklare förutsättning för att lägga fram problemen. Vi komma då att följa huvudsaken The new State i av den amerikanska socialpsykologen M. P. Follett, men att låta inspirera oss av flera andra. Att ge översikter av en rad socialpsykologiska verk tilläter oss inte våra resurser.

Gruppvilt som cellen i en levande demokrati har Tidevarvet dock tidigare flera gånger kommit att behandla. Emilia Fogelklou har skrivit därom, Greta Carell har skrivit om Mc Douglalls gruppteori, undertecknad har redogjort för praktiska erfarenheter hur gruppvil genomföres i England. Dessutom är miss Folletts bok i sig själva en översikt, ett utbyggande och fullkommande av tidigare resultat. De som känna Tidevarvets grundskänklning, ska snart förstå varför denna bok fått bli stommen. Den innehåller så mycket av just det som vi sökt uttrycka på annat vis, av det som ligger i luften likt radiovåg och kan mottagas av dem, som har den rätta våglängden.

Boken som ständigt kommer ut i nya upplagor och fått entusiastiska lovord är skriven under kriget, söndringens stora tid. Men den bygger på tesen om människornas enhet och beröende av varandra. Det är inte bara en uppbygglig fras, det är ända

Kanongjutare och pacifister

ETT MÄNSKLIGT DOKUMENT

Det är så vanligt att människors idealitet vänder och gör helt om, när den råkar i kollision med deras privata, tillfälliga intressen. Ja, så vanligt, att vi med ett litet leende kalla det mänskligt och förstås också det. Postlandskärleken hos kapitalisterna håller t. ex. inte alldeles när kapitlet ser sig hotat. Kapitalflykten från Sverige får vara ganska livligt just nu under inflytande av den anti-kommunistiska agitationen »Värna ditt hem!» på allm. valmansförbundets affischer blir: köp Chleppapper i verkligheten. Och att proletariets solidaritet inte alltid håller, när det gäller för en grupp att skaffa eller behålla förmåner, det vet man ju. Den som har lust, kan läsa tidningen Den Arbetslöse, så får han se svart på vitt.

Men det är inte meningen att fortsätta med att klaga över idealitetens skröplighet. Det här ovan sagda är avsett endast som bakgrund till ett rörande prov på idealitet insordande under ett större intresse. På Tidbarvets bord ligger just nu ett av de mest gripande dokumentredaktionen någonsin haft under sina ögon. Det är ett brev, skrivet från Tyska metallarbetarförbundets sekretariat till den tyska sektionen av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet.

Det är så intressant, att det förtjänar återges: »Under kriget», heter det, »sysselsatte firman Krupp i Essen 85,000 arbetare och 30,000 arbeterskor. De senare blevo efter kriget genast avskedade, då de intagits extra för framställning av krigsmaterial.

Kruppverkens omställning från krigs- till fredsproduktion medförde betydande svårigheter. En mycket mindre styrka behövdes för fredsproduktion än för krigsproduktionen. »De maskiner och anläggningar, som används för att framställa krigsmaterial, blevo vidare till stor del obrukbara för fredsproduktionen.

De arbetare som används för krigsproduktion, voro så gott som utestulna i specialutbildade arbetare, heter det, och man utvecklar hur firman kom ifrån svårigheten genom att avskeda 50,000 arbetare däribland många som specialutbildad sig under årsångs anställning i verket. För den nya verksamheten utbildades huvudsakligen de yngre.

»De avskedade arbetarna voro mestadels sådana som firman dragit till sig från hela Tyskland, men

bland dem befundo sig, som nyss anmärks, en hel del som hade hemortar i Essen och icke hade någon möjlighet att utvandera. Essen står därför än i dag främst i arbetslöshetsregistra för alla tyska städer. För närvarande finns 16,500 arbetslösa i Essen och flertalet av dem äro f. d. Krupparbetare. Då och då få de något arbete men ha ingen stadigvarande sysselsättning.»

Vidare skildras i skrivelsern hur 7,000 av dem gå och vänta på pension från Krupp men ännu icke uppfyllt villkoret att ha fyllt 65 år, medan 2,900 arbetare f. n. åttnjuta pension från verket.

Efter denna skildring av de kroniska svårigheter som omläggningen erberett enskilda arbetare och staden Essen, heter det vidare i samma torra, byråkratiska språk:

»Körelsens omläggning efter kriget höllandes i allmänhet med största glädje. Bland arbetarna rådde den uppfattningen att de våldssamma inkränkningarna stodo i direkt sammanhang med Versaillesfördraget, och att firman var utan skuld. Den-na övertygelse förstärktes, då ensamt hos firman Krupp 15,000 arbetsmänniskor förstördes på grund av Versaillesfördraget.

Några oroligheter eller sabotage av industrien förekommo icke vid omläggningen och den därmed följande personalskränkningen. Dessa avskedanden väckte visserligen bittra känslor men togos emot som en oundviklig skickelse. Inga strider av större omfattning såsom strejker, proteststrejker med avskedanden i större skala ha ägt rum.»

Vardighet, överblick, förmåga av inordnade under större sammanhang och förmåga av offer för ett högre mål, tala ur denna skrivelse.

Bland mötes man, när det blir tal om avrustning, av så stora omöjligheter just på grund av den ar-betslöshet som skulle uppstå, att det nästan verkar som om man måste behålla kriget av hänsyn till uniformskräddarna. Hur lätt blir det inte att identifiera sina egna intressen med statens, så som skett då regementstider prompt velat ha kvar sina regementen, oavsett om platsen var den lämpligaste för en förläggning eller ej, blott därför att det var en ekonomisk fördel för staten.

Kruppka arbetarna kunde ju ha demonstrerat mot att bli avskedade med det motivet att de demonstrerade för Tysklands väl, fast de demonstrerade för sig själva.» Men här är man som underkast sig den ar-

maste vi göra det ur från denna sanning. Men varför måste vi söka oss en ny styrelseform? Ju representativ regering d. v. s. regering genom folkvalda parlament, har vist sig misslyckad. Härå torde nog större delen av världen instamma. Direkt regering, d. v. s. genom folkomröstning, kan lika litet lyckas. I båda fallen söker man få fram folkviljan genom partimaskinerier och genom att addera de röster dessa pressat fram till vil. Men en styrelse måste vila på individen för att bestä och vara framgångsrik. Och ingen styrelse har hittills blivit till individ. Vi har ännu aldrig sett honom, säger miss Follett, ehuru hela vår anglosaxiska historia har varit ett enda letande. Vi sökte den genom att sända män till valurnorna, sända fler män dit, ännu fler, sända kvinnorna sända folket dit ofrtare. Vad vi uppnått, är bara en spökbild av demokrati. Vi demokrati är icke sifferräkning utan en verklig förening av individer.

Feminism i Folkförbundet

Den konferens i och för sammanfattandet av internationella lagarsom skall hållas i Haag nästa sommar, kommer att betyda upp till behandling nationalitetsfrågan med allt vad den inneber, även frågan om gifte kvinnans nationalitet. Resultatet av denna konferens, efter att hava bekräftats av de olika länder, som beröras av frågan, kommer att i detta som i andra fall avgöra världslagarna för framtiden. Det är därför av synnerligt stor betydelse, att alla de som anse att staten icke har rätt att beröva en kvinnlig medborgare hennes nationalitet, därför att hon valt att gifva sig utanför dess lagskningsområde, skola se till att de beslut, som fattas i Haag, komma att lösa denna fråga på ett tillfredsällande sätt. Det kommer icke att bli lätt att få de församla-de juristerna att erkänna nödvändigheten av en ändring av lagen, emedan största antalet församlade i Haag äro män, och en man, som icke risikerar att på detta sätt nåddas gissa upp sin nationalitet, behöver fantasi för att inse vad det betyder för en kvinna att bliva utlänning genom giftermål med en utlänning. Men dessa män erkännande måste vinnas.

En god början har gjorts i Genève. Förbundets Första Kommitte har diskuterat arrangemangen för nästa års Haag-konferens. På förslag från M. Orestes Ferrara, Cuba, understödd av M. Diogenes Escalante, Venezuela och M. Lehmann, Kina, har Kommitteens av-gjort följande resolution i sin rapport till Församlingen. »Med hän-syn till att nationalitetsfrågan, som står på lag-konferensens program, är av särskilt stort intresse för kvinnorna och efter som art. 7 i förbundspaktens föreskriver likställighet mellan män och kvinnor när det gäller ställning och verksamhet inom Förbundet, vill Församlingen härmed uttala som sin önskan att de regeringar och medlemmar av N. F. som kallats till den kommande konferensen för sammankallandet av internationella lagar, nogta beakta dessa punkter, när de utse sina delegater.» En dylik resolution gör det atomordligt svårt för regeringarna att utesluta kvinnor vid valet av delegater till Haag-konferensen.

De amerikanska kvinnorna anse detta som en epokgörande händelse. »Äldrig för i hela vår historia», säger en medlem av Nationella kvinnoföreningen i U. S. A., »ha kvinnor utsetts på samma villkor som män till delegater i en internationell sammankomst för att träffa avtal i internationella frågor.»

beträffande öde i stället, därför att det var till välsägelse att krigsfabrikation kom bort.

De äro i sanning ett högt föredöme och kunna komma oss till blygga lite var.

Partierna ha aldrig brytt sig om att söka löstäckarna en sådan för-ening. De ha begärt massornas röster och på sin höjd arbetat på att få fram en massvilla, född ur suggestion och härmningsdrift. Men det är inte bättre att följa en valböss än att lyda en diktator, alltsammans är ljordvil. Demokrati är något helt annat. Det visar på individers skapande kraft.

Men var se vi spären av denna skapande kraft annat än i enstaka fall? Och demokratin skulle ju vara en samverkan av alla.

Vi se den inte, ty den förblir vilande och bunden, till dess den befrias genom grupplivet.

Gruppen blir alltså på en gång verktyget och den cell ut från vilken den nya staten bygges upp. Men individen inom en grupp som bildats till exempel ur grannskapssynpunkt, tillhör som yrkesmänniska en annan grupp, som sportmänniska som familjemedlem åter andra. På det sät-

Nya röster

Tidbarvet har trott att ett par av de skrivelser vi för Frisinnade Kvinnors väsende mottogi kunna vara av intresse även för våra läsare. Detta därför att striden mellan utlänningarna i Kina, för eller emot över icke tog slut i och med det att talen äro över. In fa är avslutad och en av hären, under vilken vi måste dra konsequenser av valen och samla oss för nya utförligheter.

Det första av dessa brev är skrivet av författarinnan Sigrid Gillner, en skriftverksam socialdemokrat.

Till Tidbarvet!
Jag har nyss slutat att läsa Ett rum för oss den 8 sept och jag kan inte låta bli att från mitt självföredragsblock nämna Eder och hälsning och ett tack. Ett tack för att Ni sänder mig Er tidning och ett tack för att Ni något hålla Er frisinnade kurs.

Det har varit roligt för oss socialistiska kvinnor att se, att en grupp kvinnor vågade gå emot borgerlig sanning och all ingen något av den radikala idealism i det sociala reformarbetet, och att Er icke hade haft någon röst bland »de borgerliga». — Vi socialdemokrater här i Östergötland göra allt vi kunna för vår sak. Ni göra allt Ni kunna för Er. Någonstans misas våra gärningar! — Jag skriver detta icke som representant utan som medarbetare i den slags kvinnoutan, som rösträtten ensam icke kan föra till seger. Som kanske är Tidbarvet öppsigit. Jag tackar för den första ledden i denna sak, som Tidbarvet sprider! Norrköping, i hast mellan mittida, den 10/9.

Sigrid Gillner Ringenson

Det andra brevet kommer från en representant för den bildade radikala ungdomen.

Till Tidbarvet redaktion.
Insernde det lönlösa i att försöka få nedanstående inläst i någon av de borgerliga dagliga tidningarna vänder jag mig till Tidbarvet, som för många av oss radikala studenter blivit en klart lysande stjärna, när så många kända fyror socknat.

Det blåste friska hövdingar över Stockholm vid valen stod det klart för var och en, som mötte alla dessa tönder, oerhödda gånningar, som mer eller mindre frivilligt föstes till vallokalerna. Men vad som var avsett att synas mera, var de borgerliga partiernas valbar, fullasta med studenter av de yngsta och förs-

Tala med vår Wizard fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Ta några rörliga på, hur det lätt, böjliga och metalliska Wizard-fotstötet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lageroni
Kungsg. 4, andra huset fr. Stureplan.

tel komma grupperna i ständigt relation till varandra. Grupperna, ständigt sammanvävda som celler, ständigt skapande, bilden staten, intingar som en cell i en större värdensinhet. På det sättet är ingen individnågonsin överksam, utan allit medarbetande, gifvande och skapande, så att en ständigt förbindelse äger rum mellan alla delar i staten liksom mellan alla delar i ett träd. Då försig-igt ett ständigt val, ett ständigt gifvande av min röst, ett ständigt verksällande av den gemensamma viljan.

Detta kan låta som fantasi i eller någon slags ny amerikansk religion till så många andra. Det skulle inte ha något med verkligheten att göra.

För att inte aldeles lämna läsarva ändring i det bliv vid detta tidiga avsnitt i framställningen, må minnas om en liten passus i en intervju med American förnämste stadsplanarkitekt som föe en liten bit sen förekom i Svenska Dagla-

Krig i Halland

Den borgerliga framgången vid valen har naturligtvis givit nytt mått åt dem som hoppas på en rennässans icke för krigsberedskap. Det märks icke minst på de kommentarer som de borgerliga tidningarnas manöverkorrespondenter gjort till striderna i Halland. Om sydarmén föll vika för nordarmén, så beror det på att vi icke ha nog luftvärnsartilleri, icke nog kulspjut och tungt artilleri. Alltså måste vi ha ny material, m. a. o. nya milljoner måste till för rustningar men då ska vi också kunna försvara oss!

Mest resonerar man dock som om det hela voro en trevlig sportövning, och inte en skugga av den hemska verklighet dessa strider äro i ett eftergåra, fördunklad skribenternas entusiasm. Det hela är ju också bara övning, en repetition upp till den punkt, då det gäller att bestraffa all antimilitaristisk propaganda. Då kommer bleka allvret in som om vi har fienden i landet.

Hur mycket pengar har man kastat ut, hur många föll har man trott ner, hur många nyttiga lagsverken har man försplittat, och hur många kommunister har man lärt att sköta kulspjutor?

Den som kan svara på de frågorna har väl därmed också angivit de påtagliga resultaten av manövern i Halland.

kaste årgångarna. För den stora allmänheten är ännu, underligt nog, studentmössan ett tecken på högsta medborgerskild bildning, och dessa studenter är så många av partier, för vilkas röst de upprätt, sten av att vara ett de intellektuella parti. Å alla radikala studenter vägnar protesterar jag mot ett dylikt fullnaktstagande. Nationella ungdomsförbundet kan som andra medborgargrupper agitera utan särskild kärebe-teckning. Man vet på det hållet mycket väl, att de intellektuella sökt sig till partier, lägt till vänster om deras uppdragsvare.

Det är en skam för en svensk student att bli nämnd i samband med högerns ruskiga revolverjournalistik och makabra flygbladskonst.

Jag vill också lyckönska »Frisinnade Kvinnors» till dessa segers, ty för många av oss demokratiska studenter har deras väröröre, även om den inte lämnat något resultat i form av egna mandat, varit en seger — för fred och humanitet. Sedan de frisinnade os definitivt förverkat arbetarnas sympatier, står för många klart, att vägen till återvinning av dessa stora medborgargrupper förtroende för den borgerliga radikalismen är den av »Frisinnade kvinnors» anvisade. Men det blir en streng och svårkränkning väl, som snä i blygs man vara tvungna erkänna detta.

Med utmärkt hövdingakt.
Einar Osterman
Med. kand.

sanning, på vilken vi måste mura upp vårt liv.

Det är visserligen sant att individerna och staterna i bokstavlig mening söka sig till fram på andra bekvämd. Men då utgår de från en illusion, nämligen den om motsättningen mellan jaget — de andra. Det finns inget något isolerat jag, lika litet som det finns något betydelseförligt jag eller något som bara är en liten kugg i ett maskineri. Varje jag är en enhet som genom mångfalden av sina kontakter i sig representerar det hela och skall uttrycka det hela.

Sedan detta skrevs, ha världens gemensamma kristidslidanden bekräftat på nytt tecken om vår enhet. Ja även Förenta staternas regering tycken ha klart för sig, att motsättningen U.S.A.-esten av värld en inte heilar går att uppehålla, fast Amerika synes vara ett så en så komplett och fristående stormakt.

När vi söka en ny styrelseform

På väg mot enkelmoralen

Fört. från sid. 1.
den nerklubbas att en man i professor Almkvists auktoritativa ställning och med all önskvärd överlagring, såsom när det gäller en vidfäpelse som icke längre får bysas av förmuftigt folk.

Ylckna man icke minsta efterfrågan på män som aldrig prostitutionen, ty bekas man rädda några stycken, så komma till följd av efterfrågan genast nya män som icke längre får bysas av förmuftigt folk.

De har också betat gret emot våra protester mot ensidigt ingripande mot de prostituerade kvinnorna, att vi på grund av feministiskt rättshaveri icke unnade den förmanen att utsättas för den serie åtgärder med värningar, övervakningar och slutligen för de obefärdiga tvångsriktning, som det v. Kochska

förslaget innebär. På den punkten säger professor Almkvist:

»Jag har nog sett exempel på, att genom människors ingripande prostituerade kvinnor råddats till en äyting verksamhet, men enligt min erfarehet är detta endast ovanliga undantag, och hävrd synes mig det bästa resultat uppnås av enklid riddningssystem. Där synes man häst fatta dessa kvinnors psykologi och lyckas ofasta göra folk av den, sågott som jag iakttagit under den tid (1906-1911), då jag var läkare vid Frälsningsarméns hem. Men vad är ejst råddat ett viost antal prostituerade, styms mig vara mera eller mindre märkligt ingripande händelser i livet, (förhållelser, gripande dödsfall eller andra sorger, religiös eller annan väckelse m. m.), sågott som samhällsnyttigheter icke skapa. Till stället korrektionsträningarna förmåga i riddningsinsende har jag ingen tilltro, det värde synes mig minst sagt tvivelaktigt. I synnerhet som dessa ej sällan lästta kvinnan en stämpel av mindervärdhet, vilken i hög grad försvårar hennes övergång till ett annat liv.»

Att Landskanslyssystemet, så kallat efter tvångsarbetsanstalten i Landskrona, som kom i reglementeringens ställe, icke är verksam, och att de prostituerade liv fortfarande blir en serie av vistelser i tvångsarbetsanstalt med korta intervaller av frihet, då yrket utövas, den saken är till alla eniga om. Men i det längsta har den synpunkten hållit sig kvar att det var borttagande av polisgodtyck, införande av villkorlig dom, av rättegångsbiträde, av förhandlingarnas offentlighet, som behövdes. Men att det gamla systemet i och för sig kunde duga. Professor Almkvist stryker ett streck över den uppfattningen. Det intressantaste i hans broschyr är kanhända häns påpekande av hur hela problemet förändrats till sin karaktär allt medan mer eller mindre sakkunniga styrelser och kommittéer gjort skokostastik och främjagt lagförslag. »Den fria kärleken ökar under det att prostitutionen minskar», säger han.

»Enligt vad danska specialkolleger meddelat mig skulle i Köpenhamn just denna minskning av prostituerade och ökning av öka fria kärleksförhållanden vara tydliga påfallande. Detta synes mig vara en förbättring av de sexuella förhållanden och jag hoppas på en liknande utveckling i Sverige.»

Iakttagelsen är säkert riktig. Livet har ändrat strömriktning av sig själv. Det skedde dock hemmets skrankor brusta, när flickorna blev självförsörjande och öberende och kommo ut på arbetsmarknaden och när hela den moraliska värderingen blev en annan. I stället för att prostitutionen varit komplement till äktenskapet blev den fria kärleken det stället. Ben Lindsey, författaren till Den moderna ungdomens uppgifter, skriver på ett ställe att bordellkvarterna i Denver dit London den manliga ungdomen sökte sig, försvunnit men i stället har kommit till hela det nya komplicerade östia problem som den manliga och kvinnliga ungdomens sexuella samliv utgör. Varken Lindsey eller Eva Anders förlag resp. Kamratäktenskap och Blå bok, upptar emellertid Almkvist till behållning.

Den gamla skolan som höll på prostitutionen men blott vilja sanera och reglementera den, hade rätt så till vida som att den betydde en avtastning av påfrestningen på den kvinnliga ungdomens dygd i bemärkelse av sexuell öbertrohet. Situationen nu till dags är farligare och det sker fler öppna katastrofer. Men hur många äro de som vilja ha tillbakå bordellkvarterna och vilja ha tillbakå den tid, då den unga överändade familjeflickan ögenerat såndes i armarna på en man som gjort häns erotiska lärospän utslutande i bordellerna? Vem vill ha tillbakå alla grova misbruk, alla tysta li-

danden och brutna hälsor inom de lagligt sanktionerade äktenskapen?

De som påstått att prostitutionen är »outrotlig, äro alltså slagna på fingrarna lika väl som de som påstå att den kan angripas endast genom så gråk på den ena parten. Prostitutionen kommer så småningom — för att citera ett uttryck ur Tidevarvet som vi funnit under en tillbakåblick i årgångarna — endast att vara behövlig för resande eller för de män som älska den för dess egen skull. Och även om de senare äro en liten öfberättlig grupp, så spela de ingen roll i det stora hela.

Professor Almkvist har insett att i det nuvarande övergångsstadets sexuella anarki, bör man sätta in en ny moralära, ty människorna behöva sedliga normer och väjmas utom dem och detta gäller även något så fritt som den fria kärleken. Han har alltså lagt ut några sexuella regler som han anser vara »det minimikrav som varje samhällsindivid har att iakttaga för att icke skada sig själv, sina medmänniskor eller samhället genom sitt sexuella liv.»

Individer bör visa hänsyn till egen person, gentemot det andra könet och gent emot avkomman.

Gentemot egen person.

vartill hör att söka iakttaga nödig självbehållning i avseende på sexuallivet varför ett levnadsstadium som underlättar denna (undvikande av alkoholmissbruk, dåligt sällskap, dålig lektyr m. m., bör iakttagas.

att undvika sexuella handlingar, vilka kunna skada hälsa eller konsliv.

att söka sakkunnig vård för eventuella könssjukdomar.

Gentemot det andra könet.

vartill hör att iakttaga trohet under den tid en förbindelse varar, att icke låta den andra parten ensam bära oavkomman följder av en könsförbindelse.

att icke genom svlekigt utpräandande, list, skrämsel, hot eller våld söka förmå eller förleda någon till konsumgång eller annan sexuell handling och att icke utsätta den andra parten för smittorisk.

Gentemot avkomman.

vartill hör att icke avla barn, om det med sannolikhet kan väntas, att dessa komma att lida av medfödd sjuklighet eller undermålighet.

att icke inblandning i sina faders- eller modersplikter och att undvika sådant sexuellt förhållande, som gör det osäkert, vem som är barnafader.

Till detta må först anmärkas att av hela dubbelmoralen i dessa regler icke finnes kvar en bokstav. Varje punkt är lika tillämplig på man och kvinna. Dubbelmoralen är ersatt av en handske- eller enkelmoral, lika självfallet som om aldrig det kravet en gång varit det mest utskratade fantastiska. nehändade sedlighetstankrav i världen. De stackars utskratade abolitionisterna och sedlighetsterna ha fått rätt av utvecklingens egen riktning och av vetenskapen.

Säkert skola många förfasa sig över att kraven satts så lågt. Att individen kan och bör sträva efter högre fullkomning, har emellertid professor Almkvist sagt ifrån med den lövsång över det sanna äktenskapet och familjekärleken varmed han inleder sin broschyr. Och vad skulle det inte betyda för framsteg om dessa regler hölles och de blev parias som bröte mot dem?

Eko från Genève

Fört. från sid. 1.
En de andra så mycket som möjligt, där arbetar man för ett gemensamt resultat.

När utskotten för hjälp till flyktingar lyckas placera miljontals bulgariska, grekiska, turkiska, ryska och armenska flyktingar och ge dem hemland, jord, bostad och utkomst, då är detta ett arbete för freden och en avspänning av krigs-atmosfären utom att det är ett humanitært stöcker. När man inom det tekniskt-ekonomiska utskottet — där fröken Hesselgren varit suppleant — arbetar på att avlägsna hinder för det fria varu- och penningutbytet mellan länderna, utvärkar ömsesidiga lättnader i främjagens behandling, när man arbetar fram en gemensam nomenklatur för tullarna, som gör bestämmelsen om mest gynnsamt nation mer effektiv, när man söker göra gällande Nationernas förbunds anda och intressen vid uppbyggandet av den juridiska grunden för de stora internationella industrikoncernerna, då arbetar man för freden.

Likåsom arbetar N. F. S. hygieniska sektion för freden, när den upprättat och fullkomat sitt underrättsseväsen rörande epidemierna över hela jorden ett system i vilket även de smittoförande skepen som gå på haven, äro infångade. I Epidemicentralen i Singapore har troperna sitt stora vaktorn och fyrtorn mot epidemierna, det står där som en symbol för mänsklighetens gemenskap i strid mot gemensamma fiender. När man tänker på hur det dagligen skickas ut rapporter över hela världen med radio, post och telegraf, så får man ju säga att det bildar den stora motpolen till det arbete som pågår under regeringarnas saktion och skydd i de militära laboratorerna för att spekulera ut utskotta gifter som vapen i krig och verkamma sätt att sprida dem. Att det är möjligt att håda dessa former av mänsklig aktivitet kunna få förtiga samtidsligt officiellt och slutligen beostas av samma skattemedel, det ger stoff till många spekulationer.

Den hygieniska sektioner sammanför också vetenskapsmän från hela världen till gemenskap i ut-

Broschyren innehåller icke så mycket nytt. Professor Almkvist har kunnat med vetenskaplig auktoritet verifiera en rad omstridda teoser altifran Josephine Butlers, Björnsons, Ellen Keys till professor Johanssons och doktorerna Ada Nilssons, Sundqvists och Kjellbergs, för att nämna några namn.

Men det må häsas med tacksamhet därför att den lidelsefritt konstaterar de landvinningar som framgätt ur striderna, därför att den ställer sig på den lika moralens ståndpunkt och ut från denna genom upplysning och ny sedlig normgivning vill arbeta för en ny moral. Det är värdelofit i vår tid, när man bland den bildade ungdomen finner så cyniska och medvetna reaktionärer.

dersökningar rörande sjukdomars bekämpande och broderligt delande av resultaten, de må rösa sanering av malariadistrikt eller uträdnande av orsakerna till barnafödigheten.

Ett intressant faktum framgår av hygieniska sektionens rapporter. Man har nu kommit från till att det överallt i alla länder är landsbygdens hygieniska förhållanden framför städernas som bör bli föremål för undersökningar och förbättring, enär de som regel äro sämre än städernas. Slut på föreställningen om det friska lantlivet. Det är också ett område där gemenskap i jämförande av erfarenheter öppnar klarare perspektiv över ägget.

I det sociala utskottet har man placerat kvinnorna, dock icke ensamma. Det har sysslat bl. a. med opiumfrågan och fått anslag till en stor världsomfattande undersökning rörande tillståndet. Det har framlagt förslag om censur på biografaffischer och fått församlingen att vända sig till alla länder, där bordellväsendet existerar med en hälsställan att utrota detta och att hålla bättre efter dem som leva på de prostituerade kvinnornas förtjänster, samtidigt med en rekommendation av kvinnlig polis.

Detta är bara vad vi fått fram genom en hastig överblick av de olika kommissionernas rapporter. Men det är nog för att erinras om att det genom Nationernas förbund som medium pågår ett intensivt hela jorden omfattande arbete på det humanitära och ekonomiska området. Man kan blott hoppas; att det ska så väjja folken vid samarbetet och klarlägga för dem deras intressegemenskap, att det urredligt, farliga och mot denna gemenskap stridande politiska system som vi nu uppehålla, nödvändigtvis måste falla.

Mjukaste tjänare!

HELIOS KRAFTSKURPULVER
SKURBJÖRN

Till Eder tjänst!
Mjuk för Edra händer
men kraftig för Edra
golv, grytor, knivar och
gafflar. Jag gör rent
som ingen ann'.

**HELIOS KRAFTSKURPULVER
SKURBJÖRN**
— ger renhet åt allt —

Varför kasta Ni bort en extra inkomst och en god kontroll?
Sätt in avlöningen i postsparbanken och tag ut pengar endast i mån av behov. Postsparbanksboken gäller vid alla postanstalter och 300 kr. utbetalas utan uppsägning. Ränta 4 %.

**FÖRSÄKRING
SKANKER
TRYGGHET**
**FOLKET
Livförsäkring**
**SAMARDETE
Brand, Ölycke,
falls-, Garansi,
Bli-försäkring**
Kooperations Försäkrings-Anstalter
Kungsgatan 3 - Stockholm